

11 Maart 1953

Amice,

Ik heb het zeer op prijs gesteld dat U in Uw brief van 5 Maart j.l. uitvoerig hebt willen reageren op mijn telegram no.1, waarin ik om nadere opheldering verzocht over de inhoud van Uw 120. Een zo gecompliceerd onderwerp leent zich inderdaad gemakkelijker voor een mondelinge bespreking in aanwezigheid van de Nederlandse Ambassadeurs in de meest betrokken landen. Ik stel mij dan ook voor een zodanige bespreking te organiseren, maar het lijkt mij juist daarmee te wachten tot Lamping enige rust heeft gehad om zich in de Duitse problematiek in te werken.

De in Uw brief van 5 Maart verdedigde stelling meen ik echter reeds thans te moeten beantwoorden omdat het mij ongewenst voorkomt dat enige misverstand op deze vitale punten van onze buitenlandse politiek tussen ons zou bestaan. Ik zou daarbij willen aanknopen aan de conclusies van Uw brief waarin U stelt:

1) dat U somber gestemd bent ten opzichte van de Franse, d.w.z. continentale integratie-plannen,

2) dat U meent dat het raadzaam is zoveel mogelijk aansluiting te zoeken, zo mogelijk tezamen met België of de Oslo-landen bij Engeland,

3) dat U het gevaarlijk acht in deze omstandigheden en op dit tijdstip als voortrekker en pleitbezorger op te treden van een nog verdergaande integratie van de zes Schuman-landen,

4) dat de mogelijkheid van convertibiliteit met behoud van de EPU onze eerste aandacht zou moeten hebben,

5) dat de mogelijkheden tot het op andere wijze betrekken van Duitsland bij de verdediging van Europa gezien het gevaar van een deadlock in de EDG opnieuw in studie zou moeten worden genomen.

Zijner Excellentie Mr D.U. Stikker
Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur
Nederlandse Ambassade
Hereford House, 117 Parkstreet
L O N D E N

Ik ga daarbij voorbij aan het overigens interessante betoog van de Heer Churchill, omdat een dergelijk betoog bij de huidige houding van Engeland ten opzichte van de continentale integratie-plannen geen enkel houvast biedt voor enige alternatieve politiek.

De situatie waarin wij vandaag staan is niet meer vergelijkbaar met die van enige jaren geleden. Wij moeten uitgaan van enige vaste punten waaraan de Nederlandse politiek niets meer kan wijzigen. Ik zou deze punten als volgt willen rubriceren:

1) Een Duitse herbewapening is gezien de reeds bestaande angstwekkende onevenwichtigheid tussen de strijdkrachten van het Oosten en het Westen een volstrekte noodzakelijkheid. Zelfs in het onwaarschijnlijke geval dat iemand deze stelling niet zou kunnen onderschrijven, is het duidelijk dat de Amerikaanse hulpverlening aan Europa en de gehele Amerikaanse politiek ten opzichte van Europa afhankelijk is van de verwerkelijking van de Duitse herbewapening.

2) Met het toetreden van de Nederlandse Regering tot de Kolen- en Staalgemeenschap en na het ondertekenen van het verdrag voor de Europese Defensie Gemeenschap door de vorige Nederlandse Regering zijn wij definitief binnengetreden in de groep van landen welke erkent dat er voor de inschakeling van Duitsland en voor een groeiende en noodzakelijke samenwerking in Europa geen andere oplossing bestaat dan de supranationale oplossing. Bij de ratificatie van het Schuman-plan, maar nog sterker bij de ondertekening van het verdrag voor de Europese Defensie Gemeenschap waren wij gekomen op "the point of no return".

3) Hoewel de vorige en ook deze Nederlandse Regering open heeft gestaan voor een oplossing van de Duitse herbewapening in het kader van de NATO, is een dergelijke oplossing naar mijn stellige overtuiging noch in Duitsland, noch in Frankrijk en waarschijnlijk ook niet in het Verenigd Koninkrijk een haalbare trek. Het gaat dus niet meer om de vraag welke oplossing wij prefereren, maar het gaat om het constateren dat praktisch gesproken geen alternatief aanwezig is. Daarbij wil ik U als mijn persoonlijke mening gaarne geven dat, hoewel een lidmaatschap van Duitsland van de NATO voor Nederland aanvaardbaar zou zijn, wij nimmer onze ogen moeten sluiten voor de interne politieke gevolgen in Duitsland van een heroprichting van een nationale weermacht. Over de gevaren welke dit voor de buitenlandse politiek zou hebben, wil ik nog zwijgen.

4) Bij de ondertekening van het Europese Defensie Verdrag stond het vast, dat een dergelijk verdrag de inleiding zou vormen tot een nauwere politieke aaneensluiting van die landen in Europa, die de supranationale structuur aanvaarden.

5) Het staat verder vast, dat zowel voor de vorige als voor de huidige Nederlandse Regering deze onafwendbare en mijns inziens noodzakelijk nauwere politieke aaneensluiting voor Nederland slechts aanvaardbaar zou zijn wanneer zij gepaard ging met een concrete verwezenlijking van een nauwere aaneensluiting op economisch gebied.

Wanneer deze uitgangspunten vaststaan is het wel mogelijk beschouwingen te houden over "hoe het anders had kunnen lopen", het is bovendien ook mogelijk om bepaalde ontwikkelingen met grote zorg tegemoet te zien, maar het is niet mogelijk om een andere politiek te voeren dan de Nederlandse Regering thans voert. Daarbij zijn de zwakte en aarzelingen van Frankrijk een zorgelijke, maar in wezen niet relevante factor. Dit zelfde geldt eigenlijk voor alle andere bezwaren tegen de huidige ontwikkeling. Alles wat thans gebeurt is een logische consequentie van de eerste stap, welke wij op de weg van de supra-nationale samenwerking met de Zes hebben gezet. Ik persoonlijk juich deze eerste stap en de daaruit voortvloeiende consequenties toe, maar zelfs wanneer men ze niet toejuicht moeten de volgende stappen toch onafwendbaar worden gezet.

Het is U bekend hoezeer ook de huidige Nederlandse Regering er naar streeft en er naar zal streven, dat een zo nauw mogelijke associatie op alle gebied met het Verenigd Koninkrijk tot stand komt, maar wanneer U in Uw conclusie spreekt over een nauwere aansluiting tezamen met België en de Oslo-landen bij Engeland, dan vraag ik mij af, welke aansluiting of nauwere aansluiting dat in concreta kan betekenen. Wanneer het continent van Europa een zo duidelijk blauwtje gelopen heeft als in de verhouding tot Engeland gedurende de laatste jaren, dan gaat het toch niet aan om verder ieder huwelijk tussen de continentale landen als onaangenaam voor Engeland te bestempelen en verder niets te doen. De oorzaak van het blauwtje lag niet bij ons, maar bij het Verenigd Koninkrijk en het Verenigd Koninkrijk heeft nergens ook maar een aanwijzing gegeven hoe dit ware te compenseren door een eventueel concubinaat. Nu het niet meedoen aan supranationale structuren een vaststaand feit is, lijkt mij de enig mogelijke Europese politiek om deze supra-nationale verbanden zo snel mogelijk tot stand te brengen en een zo nauw mogelijke associatie met Engeland aan te gaan, nadat zij tot stand gekomen zijn. Ik ben niet zo pessimistisch gestemd ten aanzien van de Engelse houding, wanneer er werkelijk resultaten zijn bereikt. Engeland zal in deze groep steeds van harte welkom zijn. Wanneer men echter voordien zou terugschrikken voor eventuele reacties in Engeland, zou dit betekenen een volledige paralysering van de verdergaande samenwerking waarvoor niets in de plaats komt, behalve

in negatieve zin de afkeer van Amerika van een zich niet organiserend Europa en een verslapping van de Europese kracht. Dat daarnaast andere vormen van samenwerking - en ik denk hierbij met name aan de EPU - onze volle aandacht moeten hebben, ben ik geheel met U eens. De gedragingen van het Verenigd Koninkrijk echter terzake van de besprekingen over de verlenging van de EPU hebben mij gesterkt in mijn boven uiteengezette standpunt. Zelfs in het niet supra-nationale vlak maar in het vlak van de cooperatie zijn de Engelsen beslist niet coöperatief geweest.

Tenslotte onze plannen voor verdergaande economische integratie. Het lijkt mij goed, dat de Engelsen ons standpunt te dien aanzien zo duidelijk mogelijk wordt uiteengezet. Reeds enige jaren geleden is het publieke en duidelijke standpunt van de Nederlandse Regering geweest, dat een politieke gemeenschap tussen de zes Schumanlanden geen zin zou hebben zonder een sterke economische onderbouw. Dat deze economische integratie-plannen op veel verzet van onze partners zouden stuiten, was ons bekend. Wij zullen echter met onze plannen voortgaan, omdat een economische integratie niet alleen een Nederlands belang is, maar ook een Europees belang. Een constitutionele Europese structuur zonder hechte economische onderbouw zou tegen de stormen van de tijd niet bestand zijn en de Europese zaak kwaad doen. Wanneer wij daarmee in de voorste gelederen lopen van degenen, die naar de federatie streven, dan is dat een consequentie van het door ons steeds ingenomen standpunt, dat mij in genen dele verontrust. De enige verontrustende factor is of wij op korte termijn onze plannen kunnen verwezenlijken. De conferentie in Rome heeft ons een bruggenhoofd gegeven, maar biedt nog geen volledige zekerheid voor onze intenties.

Tenslotte zou ik U willen mededelen, dat ik persoonlijk iets optimistischer dan U sta tegenover de kansen van ratificatie van het E.D.G. in de zes parlementen. Dit is een kwestie van appreciatie en bewijsvoering is daarover zeer moeilijk. De conferentie in Rome en de persoonlijke besprekingen in Straatsburg hebben mij echter dit gevoel gegeven.

Zoals ik boven reeds meldde, zullen wij op een nader te bepalen datum gelegenheid hebben in ruimere kring over deze problematiek van gedachten te wisselen.

Met vriendelijke groet
t.a.v.

w.g. J.W. Beyen